

MAGISTRÁT MĚSTA OLOMOUCE

ODBOR PAMÁTKOVÉ PÉČE

Hynaisova 34/10, 779 00 Olomouc

Č. j. SMOL/140569/2021/OPP/Ka
Spisová značka: S-SMOL/107300/2021/OPP
Uvádějte vždy v korespondenci

Spisový znak – 411.1, skartační znak/skart. lhůta – A/10
V Olomouci 14.06.2021

Oprávněná úřední osoba pro vyřízení: Mgr. Vlasta Kauerová, dveře č. 1.15
Telefon: 588488130
E-mail: vlasta.kauerova@olomouc.eu
Oprávněná úřední osoba pro podepisování: Mgr. Vlasta Kauerová

Rozhodnutí

Dne 10.05.2021 obdržel Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče žádost o vydání rozhodnutí, podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“), ve věci Vědecká knihovna Olomouc - stavební úpravy Červeného kostela - restaurování kamenných prvků.

Vlastníkem předmětného objektu je Olomoucký kraj, IČO: 60609460, Jeremenkova 1191/40a, Hodolany, 779 00 Olomouc 9. Žádost o vydání rozhodnutí podal na základě plné moci vlastníka předmětného objektu Dalibor Matoušek, IČO 18485014, Arbesova 193/6, Slavonín, 783 01 Olomouc 18 (dále jen „žadatel“).

Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče vydává, podle ustanovení § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči, jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče, podle ustanovení § 67 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), následující

rozhodnutí:

Realizace „Vědecká knihovna Olomouc - stavební úpravy Červeného kostela - restaurování kamenných prvků“ v objektu, který je nemovitou kulturní památkou zapsanou pod č. rej. 38095/8-2593ÚSKP ČR a současně se nachází v ochranném pásmu Městské památkové rezervace Olomouc (dále jen „OPMPR“), vyhlášeného ONV Olomouc dne 27.07.1987, pod č.j. 1097/87/Tsř. a evidováno pod identifikačním číslem 1987109 a rejstříkovým číslem 3338, **podle předložené žádosti o vydání rozhodnutí včetně restaurátorského záměru: „Kamenné prvky-návrh restaurování. Olomouc, Červený kostel“**, Pastiglia, společnosti pro obnovu památek, s. r. o., Bašty 2 602 00 Brno (IČ 03929388), který vypracovali v dubnu 2021 Přemysl Blažík (IČ: 14968886) a Mgr. Martin Čihálík,

je z hlediska zájmů státní památkové péče přípustná za těchto podmínek:

1. Partie doplněné v umělém kameni budou strukturou, barevností a kamenickým opracováním připodobněny okolní autentické hmotě. Drobnější mechanická poškození budou ponechána, plošná degradace kamene bude zajištěna zpevněním a nebude doplňována. Restaurování bude provedeno tak, že památka bude po ukončení zásahu působit po vizuální stránce uceleně s přiznáním stop stáří.
2. Po skončení prací bude zpracována Závěrečná restaurátorská zpráva (zpracovaná dle ust. § 10, odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších právních předpisů), která bude do 60 dnů po

ukončení restaurování odevzdána v jednom paré NPÚ, územnímu odbornému pracovišti v Olomouci k archivaci.

Odůvodnění

Dotčený objekt Červeného kostela je nemovitou kulturní památkou zapsanou pod č. rej. 38095/8-2593 ÚSKP ČR a současně se nachází v OPMPR. Ve vyhlášení ochranného pásma je stanoveno zajištění zvýšené ochrany širšího území okolo městské památkové rezervace před nepříznivými vlivy a zásahy. Jedná se zejména o usměrňování stavebně technické činnosti, která by mohla nepříznivě ovlivnit celkový výraz a charakter městské památkové rezervace a jejího okolí.

Sakrální stavba ve stylu severoněmecké cihlové gotiky v akcentované poloze na hlavní městské třídě. Podle Sittého regulačního plánu měl být evangelický kostel situován na náměstí před Terezkou branou. V roce 1898 vytvořil první návrh na stavbu - lokalizovanou již na dnešní místo - stavitel Franz Böhm. Základní kámen pro stavbu dle jeho projektu položen 17. května 1901. Kostel si nechala postavit německy mluvící evangelická obec augspurského (luterského) vyznání, která do té doby konala své bohoslužby v pronajaté kapli Božího Těla spolu s česky mluvící částí obce. Projekt následně zjednodušil a finálně upravil architekt Max Löw z Brunšviku. Stavba probíhala pod dozorem stavitele Franze Böhma a byla dokončena během jednoho roku. Kostel sloužil německé evangelické církvi až do roku 1945, kdy jej převzali čeští evangelíci. Českobratrská evangelická církev užívala kostel k bohoslužebným účelům do roku 1960, kdy kostel musela vyklidit a předat Univerzitní knihovně pro potřeby deponování vzácných tisků, objekt do nedávné doby sloužil Vědecké knihovně jako sklad knih.

Centrála na půdorysu kříže s polygonálně ukončenými rameny a kněžištěm. Stavba není orientovaná, průčelí je obrácené severovýchodním směrem. Postavena z cihelného zdiva, fasáda je obložena keramickým obkladem imitujícím režné zdivo s použitím terakotových architektonických článků (hlavice, ostění oken, portál) a doplněna kamennými detaily (sokl, stříšky opěráků, římsy, kříž nad vítězným obloukem). K polygonálnímu presbytáři přistavena nízká sakristie. V průčelí předsazená hranolová věž ukončená trojúhelníkovými štíty s vloženými hodinami a završená jehlancovou střechou s makovicí a křížem. Chránový prostor krytý sedlovou střechou, nad polygonu zvalbenou, krytina plech (původní krytina břidlice). Hřeben lodi prolamuje polygonální sanktusník. Na průčelí ústupkový portál z terakotových profilovaných prvků. Nad portálem prolamovaný obklad do ornamentu, pás sružených oken a slepá rozeta. Okenní otvory jsou ve dvou etážích. V prvním sružená okénka (potrojná). Ve druhém jednoduchá okna lomená, všechna jsou vitrážového typu. Pod korunní římsou obloučkový vlys.

K předmětné žádosti, podané dne 10.05.2021, shromáždil Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče (dále jen „správní orgán“) následující podklady:

1. restaurátorský záměr: „Kamenné prvky-návrh restaurování. Olomouc, Červený kostel“, Pastiglia, společnosti pro obnovu památek, s. r. o., Bašty 2 602 00 Brno (IČ 03929388), který vypracovali v dubnu 2021 Přemysl Blažík (IČ: 14968886) a Mgr. Martin Čihálík,
2. písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci č.j. NPU-391/38102/2021 (dále jen „NPÚ“) ze dne 31.05.2021, které vypracovala odborná pracovnice NPÚ Mgr. Markéta Tichá.

Popis navržených prací:

Autor předloženého záměru na restaurování kamenných prvků objektu tzv. Červeného kostela navrhuje provedení restaurátorských procesů na podkladě restaurátorského průzkumu MgA. Josefa Petra (2019), který byl součástí zadávací dokumentace projektu. Uvedený záměr předpokládal rozebrání celého soklu objektu a jeho restaurování mimo stavbu. Naproti tomu nyní předložený záměr

navrhuje vzhledem k silně narušenému soklu jeho restaurování na místě bez rozebírání, zásah do konstrukce se jeví jako riskantní, navržená prekonsolidace kamenného materiálu nebude fungovat hlouběji než do 1 cm tloušťky. Autor navrhuje pouze lokální výměnu a spíše konzervativní zásah jako daleko šetrnější způsob opravy kamenného materiálu. Dále je zpochybněna výměna povrchové části osekáním zvětřalého originálu a osazení nové tenčí desky odpovídající struktury z důvodu vytvoření nového velkoplošného spoje, který bude v budoucnu náchylný k další degradaci. Autor navrhuje restaurování in situ s pouze lokální výměnou dožilých prvků. Plánované odvětrání a izolace základů vytváří reálný předpoklad pozastavení celkové degradace v budoucnu.

Jednotlivé kamenné prvky:

Pískovcový sokl - s jedním stupňovitým rozšířením směrem dolů, v místě sakristie je sokl snížen na spodní díl s profilovanou římsou, sokl obratový, obíhající objekt, materiál pískovec s hlinitými pojivy a vysokým obsahem slídy, povrch pemrlovaný se sekanými lemy. Po konsolidaci podkladu a provedení izolace budou jednotlivé desky srovnány, povrch očištěn a omyt vodou, odstranění nekonsolidovatelných hmot, jinak konsolidace zpevňovačem Remmers. Poté bude posouzena míra doplnění hmot, předpokládá se spíše minerálním tmelem, případně vložkováním. Strukturální úprava tmelů probarvených ve hmotě, obnovení spárování vápennou maltou s příměsí bílého cementu.

Hlavní schodiště - 6 stupňů, žulové, předsazená část je ohraničena po bocích obraty schodů v úhlu 45°, které druhou stranou přiléhají ke zdivu, schod bez profilace s pemrlovaným povrchem a sekanými lemy. Po provedení izolací montáž schodiště na nový základ, povrch bude otryskán, chybějící hmoty v hranách doplněny tmelem.

Schodiště zadního vstupu - 2 ks+1 jalový, pískovcové, schod bez profilace, povrch pemrlovaný se sekanými lemy. Po provedení izolací montáž schodiště na nový základ, povrch bude otryskán. Zlomený stupeň lepen a čepován, chybějící hmoty v hranách doplněny tmelem.

Schodiště do sakristie - 6 ks pískovcové, schod s přesahujícím profilem, sekaným povrchem, materiál hořícký pískovec (zřejmě nepůvodní?). Výroba nového schodiště z božanovského pískovce. Tvar stupně jako ostatní venkovní schodiště, tj. pemrlováním, páskem a bez profilace.

Schodiště na presbyterium - 4 stupně, pískovcové, schod profilovaný jednoduchým pravoúhlým nosem se sekaným povrchem. Očištění povrchu párou, vodou, kartáči, odstranění barev prostředkem Graffiti remover (Bellizoni), odstranění doplňků, doplnění tmelem, spárování, následná konzervace nanovoskem.

Schodiště na kruchtě - 2 ks, levé a pravé, 20 ks schodišťových stupňů, pravoúhlý nos, sekaný povrch, schodiště stočené do obratu. Očištění povrchu párou, vodou, kartáči, odstranění barev prostředkem Graffiti remover (Bellizoni), odstranění doplňků, doplnění tmelem, spárování vápennou maltou, následná konzervace nanovoskem. Větší hmoty se navrhuje vyvložkovat.

Fiála - 2 ks kamenný jehlanový pylon na pultové krycí stříšce ukončující pilíře po stranách hlavního vstupu, jehlan zakončený původně křížovou kytkou, s dekorativním zdobením. Pylon stojí na obíhající římsě s výraznou okapnicí, materiál pískovec. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Doplnění tmelem, obnova spárování. Předpoklad odstranění doplňku vrcholu a jeho nahrazení kopií křížové kytky osazené na nerezový čep.

Stříšky pilastru - celkem 6 ks, materiál pískovec. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Doplnění tmelem, obnova spárování.

Chrlič - 4 ks vsazen do kamenné římsy, pískovcový, funkce chrlice v patě. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Doplnění tmelem, obnova spárování. V příp. nalezených trhlin bude provedeno čepování přes trhlinu a její zalití pryskyřicí.

Překlád sruženého okna - 2 ks pískovcové, ve 2/3 výška okna, povrch sekaný a špicovaný. Otryskání, omytí, ruční dočištění.

Překlád okna - 2 ks pískovcový, povrch sekaný, špicovaný. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Doplnění tmelem, obnova spárování.

Krycí deska stěny schodiště do sakristie - pískovcová, sekaný povrch, obdélníková masivní deska. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Doplnění tmelem.

Stříška opěráku - 8 ks stupňovitá zeď na římsě střechy boční lodi, přiléhající z obou stran k věži, kryta dekorativní stříškou, povrch sekaný, bosovaný. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Doplnění tmelem, obnova spárování.

Korunní římsa + presbytář + sakristie - pískovcová, obdélníkové hranoly s okosenou hranou, díly spojeny železnými kramlemi. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Doplnění tmelem (kromě ploch výžlabku kvůli snížení paropropustnosti ad.), obnova spárování. Kontrola uložení kramlí aj. kotvicích prvků, při dobrém stavu jejich pasivace a nátěr, při dožití výměna za nerezové.

Krakorec - 4 ks pískovcový, na rozích pod pasem římsy přiléhající ze stran k věži, povrch sekaný. Výroba a nahrazení dožilých krakorců kopií z božanovského pískovce.

Překlad oken věže a vložený pas - pískovcový, tvoří horizontální příčku okna, část vsazená do zdiva prochází v podobě kvádrů a obíhá věž, povrch sekaný, špicovaný, kvádr pemrlováný. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Doplnění tmelem, obnova spárování. Předpoklad poměrně masivního doplňování hmot i použití nerezových armatur.

Atika štítové strany věže - 2 ks pískovcové, zakončení zdiva vimperků kostelní věže, kamenný pas s okosenými hranami kryjící trojúhelníkovitý štít, vrchol byl původně zakončen křížovou kytkou(?), díly spojeny železnými kramlemi, povrch sekaný. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Bude odstraněn nepůvodní pylon z betonu. Doplnění tmelem, obnova spárování. Kontrola uložení kramlí aj. kotvicích prvků, při dobrém stavu jejich pasivace a nátěr, při dožití výměna za nerezové. Vyrobená kopie křížové kytky bude usazena na nerezový čep.

Atika štítové strany věže (boční) - 2 ks pískovcové, kamenný pas s okosenými hranami kryjící trojúhelníkovitý štít v místě středu je cihlová nástavba. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Doplnění tmelem, obnova spárování.

Dekoratивní ukončení štítu atiky věže - 2 ks pískovcové, složeno ze sedmi dílů, povrch sekaný. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Doplnění tmelem, obnova spárování.

Římsa zastřešení rizalitu věže - 2ks pískovcové, kamenná římsa kryjící trojúhelníkový štít a boční stěny, povrch sekaný. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Doplnění tmelem, obnova spárování.

Římsa štítu nad presbytářem - 1 ks pískovcová kamenná římsa kryjící trojúhelníkovitý štít, na vrcholu štítové zdi je obdélníkový podstavec s obratovou římsou, na ní umístěn jetelový kříž, povrch sekaný. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Doplnění tmelem, obnova spárování.

Krycí hlavy komínů - 2 ks pískovcové, obdélníkové s okosenými hranami, prvkem prochází dva komínové otvory s keramickými kouřovody, povrch sekaný. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, odstranění příp. nevhodných doplňků (kolem kouřovodů), lokální konsolidace, doplnění tmelem, obnova spárování.

Stříšky pod komíny - pískovcové, sekaný povrch. Otryskání povrchu kamene, omytí a dočištění, pročištění spár, lokální konsolidace. Doplnění tmelem, obnova spárování.

Parapety oken - interiér 3 ks, dále parapety z umělého kamene (1 chybí)- broušený povrch. Omytí párou a očištění, doplnění tmelem na bázi mramorových drtí, přešetření a ošetření nanovoskem.

Výroba křížových kytěk - bude vypracován samostatný plán upřesňující jejich tvar a rozměry.

Návrh restaurátorského zásahu:

Bude provedeno okartáčování lišejníků, mechů a řas, krusty budou narušeny mikrotryskáním hliníkovou struskou a povrch díla bude omyt vodou s nízkým tlakem a kartáči. Budou odstraněny nevhodné pozdější doplňky a cementové spáry (prořezem diakotoučem a odsekáním). K zahubení řas bude použit plošně Porosan. Po omytí kamene bude povrch konsolidován prostředkem Remmers - kombinace KSE 100, 300, případně KSE 500 na velmi degradovaná místa. Fixace prasklin pomocí pryskyřic, v nutných případech čepováním nerezovou armaturou. Doplnění chybějících částí i doplnění spár minerálním tmelem (1 díl bílého cementu, 3-4 díly praných písků a akrylátu Axylat 2804 v koncentracích od 6-10 procent), tmel probarven ve hmotě, ve větších hmotách, kde by hrozilo odpadnutí doplňku, bude užito nerez armování drátky 1 mm. Povrchy doplňků upraveny broušením či přesekáním. Bude provedena barevná retuše doplňků a příp. zbytků krust. Pro obnovení spár bude užito vápenné malty s příměsí bílého cementu. Na nejvíce zatížených plochách dojde k hydrofobizaci Porosilem VV10+. K detailnímu restaurování jednotlivých prvků vizte str. 12-16 restaurátorského záměru. Přehled použitých/navržených materiálů v procesu restaurování je uveden na str. 17 předloženého záměru

Ve smyslu ustanovení § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči bylo ve věci vydáno písemné vyjádření NPÚ č.j. NPU-391/38102/2021 ze dne 31.05.2021, které vypracovala odborná pracovnice NPÚ Mgr. Markéta Tichá, kde je uvedeno, že NPÚ jako odborná organizace státní památkové péče na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že zamýšlené práce budou v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně-historických hodnot za těchto podmínek:

1. Držitel povolení MK ČR k restaurování, jež bude provádět práce týkající se kamenných prvků, bude držitelem povolení k restaurování uměleckořemeslných děl z kamene.

2. Po skončení prací bude zpracována Závěrečná restaurátorská zpráva (zpracovaná dle ust. § 10, odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších právních předpisů), která bude do 60 dnů po ukončení restaurování odevzdána v jednom paré NPÚ, územnímu odbornému pracovišti v Olomouci k archivaci.

3. Partie doplněné v umělém kameni budou strukturou, barevností a kamenickým opracováním připodobněny okolní autentické hmotě. Drobnější mechanická poškození budou ponechána, plošná degradace kamene bude zajištěna zpevněním a nebude doplňována. Restaurování bude provedeno tak, že památka bude po ukončení zásahu působit po vizuální stránce uceleně s přiznáním stop stáří.

Vzhledem k tomu, že předmětu žádosti bylo vyhověno v celém rozsahu, upustil Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče, podle ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu od informování žadatele o písemném vyjádření odborné organizace státní památkové péče.

Správní orgán posoudil předloženou žádost o vydání rozhodnutí včetně restaurátorského návrhu, vyjádření NPÚ i stanovisko žadatele k tomuto vyjádření a dovedl následující: restaurování kamenných prvků v objektu Červeného kostela, na st. parcele č. 868, k. ú. Olomouc-město, obec Olomouc, je z hlediska zájmu státní památkové péče přípustná za následujících podmínek:

První podmínka uvedená v písemném vyjádření odborné organizace státní památkové péče nebyla do výroku tohoto rozhodnutí orgánem státní správy na úseku státní památkové péče stanovena, neboť je přímo upravena v § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči, podle kterého lze provádět obnovu kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, pouze prostřednictvím fyzických osob na základě povolení uděleného Ministerstvem kultury ČR. Tato podmínka je dána přímo výše uvedeným ustanovením zákona o státní památkové péči a nemůže být proto obsažena ve výroku tohoto rozhodnutí.

Druhá podmínka je upravena v ustanovení § 10 vyhlášky Ministerstva kultury ČSR č. 66/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nicméně byla správním orgánem státní památkové péče do výroku tohoto rozhodnutí stanovena, neboť termínově ohraničuje odevzdání Závěrečné restaurátorské zprávy odborné organizaci státní památkové péče.

Partie doplněné v umělém kameni budou strukturou, barevností a kamenickým opracováním připodobněny okolní autentické hmotě. Drobnější mechanická poškození budou ponechána, plošná degradace kamene bude zajištěna zpevněním a nebude doplňována. Restaurování bude provedeno tak, že památka bude po ukončení zásahu působit po vizuální stránce uceleně s přiznáním stop stáří.

Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče jako příslušný orgán státní správy na úseku památkové péče zvážil veškeré skutečnosti, jednotlivě i ve vzájemných souvislostech a dospěl k závěru, který je uveden ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí se lze odvolat, podle ustanovení § 81 až § 87 správního řádu, ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému úřadu Olomouckého kraje, odboru sportu, kultury a památkové

péče, oddělení památkové péče, Jeremenkova 1191/40a, 779 00 Olomouc podáním učiněným u Magistrátu města Olomouce, odboru památkové péče, Hynaisova 34/10, 779 11 Olomouc.

Lhůta pro podání odvolání počíná běžet, podle ustanovení § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu den následující po dni, kdy bylo rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje § 23 a § 24 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastižen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, nevyzvedne, považuje se rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu za doručené posledním dnem této lhůty.

Vlasta Kauerová
vedoucí odboru památkové péče

Rozdělovník:

- Ing. Dalibor Matoušek, Arbesova 193/6, Slavonín, 783 01 Olomouc 18 (OS)
- spis

Na vědomí

- Magistrát města Olomouce, odbor stavební, odd. pozem. staveb, Hynaisova 34/10, 779 11 Olomouc (interně elektronicky)
- Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Olomouci, Horní náměstí 410/25, 771 11 Olomouc (DS)